

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II Pž-2376/88-2 od 21. 03. 1989.

Vijeće: mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević, prof. dr. Branko Jakaša

PRIJEVOZ STVARI MOREM — ZASTARA PLAĆANJA VOZARINE

Na zastaru plaćanja vozarine primjenjuju se odredbe iz ugovora o iskorištavanju brodova, premda je kod toga povrijeđen propis o deviznom poslovanju.

Tužitelj je brodar, a tuženici su špediter koji je bio primalac po teretnici i njegov komitent — uvoznik. Tužitelj u tužbi navodi da mu tuženici duguju vozarinu za prevezeni teret. Oni se protive tužbenom zahtjevu navodeći da je zahtjev zastario, jer je od predaje tereta pa do podnošenja tužbe prošlo više od godine dana.

Tužitelj na ovaj prigovor iznosi da u konkretnom slučaju dolazi do primjene ZOO, jer su tuženici povrijedili devizne propise.

Prvostepeni sud je tužbu odbio, a drugostepeni je tu presudu potvrdio iz ovih bitnih razloga:

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni je sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je kod ocjene prigovora zastare potraživanja pošao od odredbe čl. 679. st. 1. ZPUP-a, prema kojoj potraživanja iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka roka od godinu dana.

Navedeni propis se primjenjuje kao »lex specialis« s obzirom da se potraživanje tužitelja — brodara na platež vozarine temelji na ugovoru o iskorištavanju brodova, pa se na istom pravnom poslu zasniva i njegovo potraživanje u devizama bez obzira na to što su način i uvjeti isplate u devizama predviđeni posebnim propisom (odlukom i uputstvom).

Iz navedenih razloga se na sporni odnos među strankama ne primjenjuje ni odredba čl. 374. st. 1. Zakona o obaveznim odnosima (Sl. l. SFRJ

br. 29/78 i 38/85 — u nastavku teksta ZOO) prema kojoj međusobna potraživanja društvenih i pravnih osoba iz ugovora o prometu robe i usluga te potraživanja naknade za izdatke učinjene u vezi s tim ugovorima zastarijevaju za tri godine, a niti odredba čl. 371. ZOO prema kojoj potraživanja zastarijevaju u općem roku zastare od pet godina, ako zakonom nije određen neki drugi rok zastare.

Pri tome, zastarijevanje počinje teći od dana kada je obvezi trebalo udovoljiti (čl. 679. st. 5. t. 1. alineja 3. ZPUP-a), a to za korisnike znači usluga prijevoza robe pri uvozu odmah nakon obavljene usluge prijevoza ili u ugovorenom roku (točka 4. Odluke).

Pravilno je prvostepeni sud kod tako zauzetog pravnog stajališta, s obzirom da je od dana obavljene usluge prijevoza (1985. godina) do dana podnošenja tužbe (10. 09. 1987.) protekao rok od godine dana, prihvatio prigovor zastare zahtjeva za ostvarenje utuženog potraživanja i tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom u odnosu na oba tuženika.

Pave Dević

Bilješka. — Sudovi se zbog prihvaćanja prigovora zastare nisu upuštali u odnos između vozara i drugotuženika — izvoznika, špediterovog komitenta. Da se raspravljalo i o tom odnosu tužbeni zahtjev bi prema drugotuženiku morao biti odbijen, bez obzira na prigovor zastare, a zbog pomanjkanja pasivne legitimacije. Prema vozaru je pasivno legitimiran samo primalac koji u ovom slučaju prima teret na temelju teretnice, koju mu je prenio njegov komitent. Komitent ne stupa u nikakav odnos prema brodaru osim ako teretnica nije na špeditera prenesena indosamentom »per procura«. Međutim u ovom slučaju bi jedino špediterov komitent bio prema brodaru pasivno legitimiran, jer bi špediter radio u njegovo ime.

Branko Jakaša

Summary

CARRIAGE OF GOODS BY SEA — LIMITATION OF FREIGHT PAYMENT

The provisions of a contract on the exploitation of ships apply to limitation of freight payment although the currency exchange regulation is thereby violated.